

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Corollaria præcedentis doctrinæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

multi; vel gula, ut docet Basilius homil. 1. de A
 jejuniis dicens: *Quia non jejunavimus, è para-
 diso excidimus*: Ergo primum Adæ peccatum
 non transmittitur in posteros. Antecedens verò
 passim docetur à SS. Patribus, & à D. Thoma
 2. 2. qu. 163. art. 1. ubi asserit primum peccatum
 Adami fuisse superbiam, constatque tum ex
 suggestione serpentis, *Erius sicut Dii scientes
 bonum & malum*: tum ex verbis illis Tobiae mor-
 rientis ad filium: *Superbiam nūquam in tuo sensu,
 aut in tuo verbo dominari permitas: in ipsa enim
 initium sumpsit omnis perditio*. Quæ verba de
 primo peccato Adami, à quo omnis nostra per-
 ditio & peccatum ortum desumpsit, intelli-
 gunt S. Augustinus 14. de civit. cap. 13. D. Tho-
 mas loco citato, Abulensis in 3. cap. Genes.
 qu. 6. & plures alii.

59. Respondeo distinguendo Antecedens: Prius
 Adam peccavit peccato superbiæ, prius naturâ
 in genere causæ finalis, concedo Antecedens:
 prius tempore, nego Antecedens, & Conse-
 quentiam.

Explicatur hæc solutio: Primum Adæ pecca-
 tum fuit transgressio illius præcepti, *De ligno
 scientiæ boni & mali ne comedas*, Genes. 2. licet
 enim alia præcesserint interiora, præsertim pec-
 catum superbiæ, quod, ut docet S. Thomas
 loco citato, fuit omnium primum, exterius
 tamen nullum aliud prædictâ transgressione
 prius fuit, & quæ præcesserunt interiora, se
 habent respectu illius sicut actus interior, vel
 motivum quo inductus est Adam ad transgres-
 sionem talis præcepti, cum qua efficiunt unum
 peccatum completum: nam ut ait D. Thomas
 loco citato: *Ad unum peccatum multi motus con-
 currere possunt*. Et hîc qu. 82. art. 2. ad 1. dicit:
*In peccato primi parentis quod per originem tra-
 dicitur, fuerunt plures deformitates, scilicet su-
 perbia, inobedientia, gula, & alia hujusmo-
 di*. Deformitas tamen superbiæ fuit prior aliis
 prioritate naturæ, in genere causæ finalis,
 quia ex fine assimilationis ad Deum, indebito D

60. Dices: Saltem ex hac solutione sequitur non
 solum malitiam gula in illo peccato reperi-
 tam, sed etiam malitiam superbiæ ad nos derivari:
 Atqui hoc est falsum: Ergo &c. Sequela patet,
 Minor autem probatur. Deus Genes. 3. incipiens
 exequi pœnam, peccato capitali Adami imposi-
 tam, his verbis: *Maledicta terra in opere tuo,
 &c. causamque reddens talis punitionis, non
 dixit Adamo, quia superbus fuisti, sed quia au-
 disti vocem uxoris tue, & comeditisti*: At si mali-
 tia superbiæ, capitalis esset, & ad nos per origi-
 nem transiret, executio pœnæ pariter illi res-
 ponderet: Ergo cum solum malitia comestio-
 nis pro causa pœnæ assignetur, illa solum capi-
 talis fuit, & ad nos per originem transit.

61. Respondeo concedendo sequelam Majoris,
 & negando Minorem. Ad cujus probationem
 dicendum, quòd licet Deus pro causa pœnæ
 Adamo infligat malitiam superbiæ non assigna-
 verit, non sequitur ipsam talis pœnæ non fuisse
 causam, saltem partialem & inadæquatam: si
 enim talis pœna fuit infligta pro malitia & de-
 formitate comestionis, à fortiori pro mali-
 tia superbiæ, quæ gravior est, utpote jure
 naturæ prohibita, infligi debuit. Ratio autem

cur Deus causam punitionis peccati Adæ red-
 dens, solum comestionis malitiam expressit, &
 non alias in hoc peccato inclusas, ea fuisse vi-
 detur, quòd in comminatione cap. 2. facta, so-
 lum explicata fuerat malitia comestionis, ut pa-
 ter ex verbis illis, *In quacumque autem die come-
 deris ex eo, morte morieris*: comminatio autem
 hujus pœnæ ideo specialiter facta est pro trans-
 gressione illius præcepti, ut quia non erat de re
 secundum se mala, intelligeretur per illam in-
 curri mortem, quia prohibita erat.

62. Objicies tertio: Justitia originalis non tran-
 sfiret in posteros ex fide & humilitate primi pa-
 rentis, sed ex sola observantia præcepti de non
 comedendo de ligno prohibito: Ergo sola illius
 præcepti transgressio potuit derivari ad poste-
 ros, secundum ordinem de facto institutum.
 Consequentia patet: nam sola illius præcepti
 transgressio derivatur ad posteros, ex cujus ob-
 servantia nascerentur in justitia originali. An-
 tecedens autem probatur: Etsi Adamus fidelis &
 humilis fuisset, & in peccatum superbiæ non
 incidisset, si tamen præceptum illud positivum
 de non comedendo de ligno verito violasset, ejus
 posterum in justitia originali non fuissent nati, sed
 in peccato originali: Ergo nec ex fide, nec ex
 humilitate primi parentis, justitia originalis de-
 rivaretur in posteros.

63. Respondetur, quod sicut posterum Adami ex
 prima transgressione cujuscumque præcepti na-
 scerentur in peccato, ut supra probatum est,
 ad hoc ut nascerentur in justitia originali, non
 sufficiebat hujus vel illius præcepti observantia,
 sed requireretur observantia omnium, id est
 nullius præcepti transgressio: unde etsi Adamus
 legem illam positivam de non comedendo de li-
 gno verito observasset, si tamen totam legem
 non implevisset, sed aliquid ejus præceptum
 violasset, ejus posterum in originali justitia non
 fuissent nati.

§. III.

Corollaria præcedentis doctrine.

64. EX dictis inferes primò, non solum pueros
 Enatos ex infidelibus contrahere peccatum
 originale, sed etiam natos ex fidelibus; nam
 filii etiam fidelium indigent baptismo: bap-
 tismus autem in remedium peccati originalis insti-
 tutus est. Adde quod S. Joannes Baptista natus
 est ex parentibus fidelibus & sanctis; & tamen
 constat ex Evangelio illum fuisse sanctificatum
 in utero matris, subindeque in sua conceptio-
 ne peccatum originale contraxisse.

65. Inferes secundò, solum primum peccatum
 Adæ, non verò alia, vel ipsius, vel proximo-
 rum parentum, traduci in posteros. Ita D. Tho-
 mas art. 2.

Probatum prima pars: Illud solum peccatum
 per originem derivatur ad posteros, quod fuit
 capitale: Sed solum primum peccatum Adæ fuit
 capitale: Ergo illud solum per originem deriva-
 tur in posteros: Major patet ex supra dictis:
 Minor verò statuetur primò ratione D. Tho-
 ma. Illud solum peccatum fuit capitale, quod
 corrupt naturam, illamque spoliavit dono
 communi, Adamo pro se, & pro tota sua
 posteritate commisso, nempe originali justitia:
 Sed solum primum peccatum Adami hoc præsti-
 tit; alia enim ejus peccata, vel proximorum
 parentum, illam supponebant per primum ejus.

dem Adæ peccatum destructam: Ergo solum primum peccatum Adami fuit capitale. Secundò probatur eadem Minor. Alii parentes non fuerunt instituti capita à Deo, & primus parens post primum peccatum hanc capitis dignitatem amisit; alijs enim, cum tunc non posset in posteros iustitiam originalem transfundere, mansisset caput solum in ordine ad malum, quod est inconueniens: Ergo solum primum Adæ peccatum fuit capitale.

66. Deinde secunda pars Corollarii suaderi potest, tum ex Anselmo lib. de conceptu virgin. cap. 23. sic dicente: *Quoniam nullus post Adam potuit filiis suis iustitiam seruari, nullam video rationem cur proximorum parentum peccata filiorum debeant animabus imputari*: Tum etiam ex illo Apostoli ad Roman. 5. *Vnius delicto multi mortui sunt, & per inobedientiam unius peccatores constituti sunt multi*: quæ verba stare non possent, si aliorum parentum peccata nobis nocerent, & ad posteros transirent.

Nec obstat id quod dicitur Exodi 20. nempe quòd Deus visitat peccata parentum in filiis: hoc enim, ut ait S. Thomas infra qu. 87. art. 8. ad 1. *videtur referendum ad penas temporales, vel corporales, in quantum filii sunt quadam res parentum, & successores prædecessorum: vel si referatur ad penas spirituales, dicitur propter imitationem culpa, &c.*

67. Inferes tertio: quod si Adam non peccasset, peccante Cain, filii ejus non contraxissent peccatum originale: peccatum enim Cain non fuit capitale, sed personale; cum solus Adamus constitutus fuerit caput morale suæ posteritatis, quantum ad traductionem iustitiæ, vel peccati originalis.

68. Dices: D. Thomas qu. 5. de malo artic. 4. ad 8. videtur oppositum expresse docere, ait enim: *Si aliquis ex posteris Adam peccasset, eo non peccante, moreretur quidem propter suum peccatum actuale, sicut Adam mortuus fuit: sed posterius ejus moreretur propter peccatum originale.*

Respondent aliqui, D. Thomam hic art. 2. retractasse illam sententiam. Sed melius respondetur ipsum loqui non ex vi legis de facto statuta à Deo, sed ex vi alterius decreti, quod probabiliter autumat Deum in illa hypothesi habiturum: nam satis probabile & verisimile est, quòd decernente Deo non permittere peccatum in Adamo, & permittere in ejus filio, consequenter decerneret talem filium Adami constituere caput morale suorum descendendum, cum ratio capitis morales potentiam ad transfundendum in posteros peccatum, vel originalem iustitiam, prout ipsi placuerit, importeret: supposito autem hoc decreto, sine dubio peccatum illius in istos descenderet.

69. Inferes quartò, omnes homines ex Adamo per seminalem propagationem derivatos, nisi habeant speciale privilegium, peccatum originale contrahere: quia ut art. 3. ostendimus, peccatum originale, mediante semine vitiatò, seu virtute traducendi iustitiam originalem destituito, ab Adamo traducitur in posteros. Dixi, nisi habeant speciale privilegium, quia multi piè existimant, Beatissimam Virginem speciali privilegio à lege communi exemptam fuisse: Ecclesia tamen hoc adhuc non definit, sed liberam cuique facultatem reliquit tenendi in hac controversia partem affirmativam, vel negativam, prout vel magis pium, vel magis proba-

A bile judicaverit. Hoc enim testantur Sixtus IV. in constitutione quæ incipit, *Grave nimis*, confirmata à Concilio Tridentino in sess. 5. Pius V. in Bulla cujus initium est, *Super speculam*, data Romæ 1570. pridie Kalend. Decembris; Paulus V. in Bulla quæ incipit, *Regis pacifici*, edita die 6. Julii 1616. Gregorius XV. in constitutione quæ incipit: *Santissimus D. N.* edita 24. Maii 1622. Et in litteris ad Regem Catholicum, instantem & urgentem ut immaculatam conceptionem definire dignaretur, dicit: *Cum nondum aeterna sapientia Ecclesie sue tanti mysterii penetralia patefecerit, in Dei, Romanorumque Pontificum auctoritate, debent fideles populi quiescere.* Unde graviter excedunt, & graves Ecclesie censuras incurrunt, qui alterutrum ex his sententis, hæresi vel errore notare audent.

Inferes quintò cum D. Thoma hic artic. 4. quòd si aliquis miraculosè formaretur ex humana carne, sicut Eva ex costa Adæ, peccatum originale non contraheret: quia non descenderet ex Adamo per feminalem propagationem, nec esset in eo tanquam in principio activo, sed materiali tantum & passivo, vel ut ait D. Thomas hic art. 4. ad 3. *Esset in Adam secundum corpulentam substantiam, non secundum feminalem rationem.* Unde in Tridentino sess. 6. cap. 3. sic habetur: *Homines nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti.* Idem dicendum est de eo qui ex semine solius mulieris formaretur: nam etsi quidam arbitrentur semen matris activè ad generationem concurrere, quia tamen minus principaliter concurrat, non sufficit ad contractionem peccati originalis: unde Christus, qui non ex virili semine, sed ex purissimis B. Virginis sanguinibus fuit miraculosè conceptus, ex vi suæ generationis peccato originali caruit. Si autem quis ex solo semine viri, matrici mulieris absentis, divinà virtute, vel ministerio demonum infuso, formaretur, peccatum originale contraheret: quia ex Adamo per activam virtutem, in virili semine totaliter, vel saltem principaliter residentem, originem traheret.

D Inferes sextò: quod si Adam genuisset ante peccatum, proles non contraxisset peccatum originale. Idem existimo dicendum, si ante peccatum habuisset cum Eva congressum, & postea ante factum animationem peccasset. Ratio utriusque est, quia illi solum contrahunt originale peccatum, qui ratione virtutis feminalis erant contenti in Adamo, quando actu peccavit: At in his casibus proles non fuisset contenta in Adamo, quando actu peccavit, ratione virtutis feminalis, cum puer fuisset natus vel conceptus, aut saltem semen decidit ante peccatum Adami; unde tunc semen Adami nullam habuisset infectionem ad maculandum prolem, sed potius vigorem ad iustitiam originalem communicandam, ut patet ex dictis art. 3. Ergo &c. Eadem ratio convincit quòd si Adamus ante peccatum genuisset filium, deinde talis filius alios post Adami peccatum generasset, isti Adami nepotes peccatum originale non contraxissent: quia non fuissent in lumbis ejus quando peccavit, sed antecederent solum ad primum ejus peccatum, mediâ generatione parentis proximi, quam supponimus Adami peccatum præcessisse; unde producti fuissent virtute feminis non infecti, sed decisi ab Adamo iusto ante peccatum, subindeque præditi vigore ad iustitiam originalem

lem communicandam. De quo videri possunt A
Salmanticenses disp. 14. dubio 6. §. 3.

72. Inferes septimò, quòd si Eva peccasset, Adamo non peccante, filii ejus non contraherent originale peccatum, benè tamen è contra: quia scilicet Eva non fuit instituta caput morale humani generis, sed solus Adam.

Dices: Præceptum de non comedendo, & comminatio mortis, non solum Adamo, sed etiam Evæ facta sunt: Sed ex præcepto & comminatione suprâ intulimus pactum Dei cum Adamo, quo fuit constitutus caput morale humani generis: Ergo uterque debet caput agnoscere divisivè aut collectivè, & consequenter ab utroque culpa originalis contrahitur. Unde sicut ad Roman. 5. dicitur: *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit*, ita Eccle. 25. asseritur quòd à muliere initium factum est peccati.

Respondeo quòd licèt tam præceptum, quam comminatio mortis Adamum & Evam respexerint, diversimodè tamen; Evam quidem ut singularem personam, Adamum verò tanquam caput naturæ: unde à solo Adamo culpa originalis contrahitur, sicut ab eo solo justitia originalis in statu innocentie fuisset transfusa in posteros. Cùm verò dicitur quòd mulier est initium peccati, hoc intelligendum est per modum occasionis & susceptionis, non verò per modum principii transfusionis, ut explicat D. Thomas 1. ad Corinth. 15. lect. 3. & in 4. dist. 1. qu. 2. art. 2. quæstiunc. 2. ad 1.

ARTICVLVS V.

In quo essentia peccati originalis consistat?

73. **I**TA difficile est peccati originalis naturam comprehendere, ut ipse Augustinus Doctorum aquila, cujus acies perspicacissima secretiora divinæ gratiæ arcana penetravit, ad hujus difficultatis aspectum caligare, & in hac quæstione anceps dubiusque hætere videatur: nam in Epistola ad Hieronymum suam ignorantiam fateri non erubescens, ab illo petit edoceri, & libro de moribus Ecclesiæ cap. 22. dicit: *Hoc peccatum antiquo nihil est ad predicandum notius, nihil est ad intelligendum secretius*. Unde cùm, teste Tertulliano lib. 2. de Nat. Varietas opinionum veniat ex ignorantia veritatis, non mirum, si in hujus difficultatis resolutione Authores ita inter se dividantur, ut ferè tot sint sententiæ quot capita. Antequam eas referamus, & quid in hac materia probabilius, & menti S. Doctoris conformius sit, declaremus, errores Hæreticorum hujus temporis breviter confutandi sunt. Unde sit

S. I.

Hæreticorum errores referuntur ac refelluntur.

74. **I**NTER errores, qui circa naturam peccati originalis his temporibus prodire, primus & omnium absurdissimus est error Matthiæ Flacii Illirici, Lutheranorum rigidorum Patris, qui in libello de peccato originis asserit illud non esse accidens superadditum, sed ipsam substantiam animæ rationalis, quæ tota substantialiter mansit ex peccato Adami corrupta. Hic error, seu potius delirium, ab omnibus rejici-

Tom. III.

tur. Primò quia incidit in Manichæorum hæresim, qui peccatum substantiam quandam seu naturam esse asseriebant. Secundò, quia ex illo sequitur Deum esse authorem peccati originalis: cum enim anima, utpote per creationem facta, solum causetur à Deo, si seipsa, & non ratione alicujus superadditi, sit mala moraliter malitiâ originali, Deo talis malitia tribuenda erit. Tertio, quia pugnat cum Tridentino sess. 5. canone 5. asserente per baptismum tolli totum id quod habet veram & propriam rationem peccati, cùm tamen per baptismum nihil substantiale animæ rationalis tollatur. Denique quia Philosophiæ principii opponitur, ex quibus habetur animam rationalem immortalem & incorruptibilem esse.

Ex his confutatus manet secundus error parùm à præcedenti distans, qui est Lutheri, Kemnitii, & aliorum hæreticorum, asserentium quòd licèt peccatum originale non sit ipsa anima rationalis, est tamen aliquid substantiale corporeum, ut cor, hepar, vel ipsum compositum, quod dicitur humana natura. De quo videri potest Belarminus lib. 5. de amissione gratiæ cap. 2.

Tertius eorumdem hæreticorum error, & ferè omnium qui Lutheri & Calvini semitis inceserunt, affirmat peccatum originale formaliter esse concupiscentiam & fomitem, quæ nos ad malum inclinant. Qui error hoc uno argumento proferitur. Per baptismum tollitur in renatis quicquid habet veram & propriam rationem peccati, ut definitur in Tridentino sess. 5. can. 5. & constat ex verbis illis Apostoli ad Roman. 8. *Nihil damnationis est in his qui sunt renati in Christo Jesu*: At concupiscentia non tollitur per baptismum, sed ad agonem in renatis relinquitur, ut ibidem sancta Synodus docet, & colligitur ex D. Paulo ad Roman. 7. dicente, *Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ* &c. Ergo essentia peccati originalis nequit formaliter in concupiscentia consistere.

Hæc ratio probat, non solum in baptizatis, sed etiam in non baptizatis, concupiscentiam non esse formaliter originale peccatum: nam si hoc tollitur per baptismum, & illa remanet, manifestum est, neque ante baptismum ipsam concupiscentiam secundum se fuisse peccatum originale formaliter.

Objiciunt in primis hæretici varia Apostoli testimonia, in quibus concupiscentiam appellat peccatum: inter quæ istud ad Roman. 7. celebre est, *Jam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum*; id est concupiscentia: Sed illa non potest esse peccatum actuale, cùm non sit actus, sed habitus: Ergo erit peccatum originale.

Communis responsio est, Apostolum appellare concupiscentiam peccatum, non quòd sit peccatum formaliter, sed quia ex peccato est, scilicet originali, & ad peccatum inclinat, videlicet actuale; seu quod idem est, appellatur peccatum, quia est effectus peccati originalis, & causa peccati actualis. Ita Tridentinum sess. 5. can. 5. ubi sic dicitur: *Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, Sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quòd verè & propriè in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat*. Quam doctrinam desumpsit Concilium ex Augustino

lii